

BOSHLANG'ICH SINFD A ONA TILI VA TEXNOLOGIYA DARSLARINI INTEGRATSIYALASH ORQALI O'QUVCHILARDA NUTQ VA AMALIY KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH

Ismoilova Sevara Abdurahmon qizi

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
Pedagogika fakulteti, Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi
2- bosqich 106-guruh talabasi
rredmibek1@gmail.com.

Amirqulova Sevara Saidmurodovna qizi

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
Pedagogika fakulteti, Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi
2- bosqich 106-guruh talabasi
amirqulovasevara24@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17341512>

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang'ich sinfd a ona tili va texnologiya darslarini integratsiyalash orqali o'quvchilarda nutqiy va amaliy ko'nikmalarni shakllantirishning nazariy hamda amaliy asoslari yoritilgan. Unda fanlararo integratsiyaning ta'lim sifatini oshirishdagi roli, o'qituvchining metodik yondashuvi va o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishdagi ahamiyati tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: integratsiya, ona tili, texnologiya, boshlang'ich ta'lim, nutq madaniyati, amaliy ko'nikma, ijodiy tafakkur, metodika.

Аннотация: В статье рассматриваются теоретические и практические основы формирования речевых и практических навыков учащихся посредством интеграции уроков родного языка и технологии в начальной школе. Анализируется роль межпредметной интеграции в повышении качества образования, методический подход учителя, значение развития творческого мышления учащихся.

Ключевые слова: интеграция, родной язык, технология, начальное образование, культура речи, практические навыки, творческое мышление, методика.

Abstract: This article explores the theoretical and practical foundations of developing primary school students' speech and practical skills through the integration of native language and technology lessons. The study highlights the importance of interdisciplinary integration in improving educational quality, the teacher's methodological approach, and the development of students' creative thinking and communication competence.

Keywords: integration, native language, technology, primary education, speech culture, practical skills, creative thinking, methodology.

Hozirgi kunda boshlang'ich ta'lim tizimida fanlararo integratsiya prinsipi ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omili sifatida e'tirof etilmoqda. Ayniqsa, ona tili va texnologiya darslarini integratsiyalash orqali o'quvchilarda nafaqat nutqiy, balki ijodiy va amaliy ko'nikmalarni shakllantirish, ularning tafakkurini, muloqot madaniyatini, estetik didini rivojlantirish imkoniyati paydo bo'ladi. Bu jarayon ta'limni faqat bilim berish vositasi sifatida emas, balki shaxs kamolotini ta'minlovchi tizim sifatida ko'rish zaruratidan kelib chiqadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchisi uchun nutq madaniyatini shakllantirish o'z fikrini og'zaki va yozma ravishda aniq, mantiqan izchil ifoda eta olishdan iborat. Ona tili darslari bu borada asosiy rol o'ynaydi, chunki bu fan til, tafakkur va muloqot o'rtasidagi bog'liqlikni amalda

o'rgatadi. Shu bilan birga, texnologiya darslari o'quvchining qo'l mehnati, kuzatuvchanligi, mustaqil faoliyat yuritish, ijodiy fikrlash qobiliyatini shakllantiradi. Demak, ushbu ikki fanning integratsiyasi o'quvchida "fikir – so'z – amaliy harakat" birligini yuzaga keltiradi (Jo'rayev, 2018).

Fanlararo integratsiya jarayonida ona tili darslarida o'rganilgan nazariy bilimlar texnologiya darslarida amaliy faoliyat orqali mustahkamlanadi. Masalan, o'quvchilar "Buyum yasash", "Qo'l mehnati", "Qog'oz bilan ishlash" kabi texnologiya mavzularida buyum yaratish jarayonini yozma yoki og'zaki tarzda izohlash, ish bosqichlarini bayon qilish, buyumning nomi, materiali, vazifasini tushuntirish orqali so'z boyligini boyitadi. Bunday faoliyat o'quvchini amaliy nutqqa o'rgatadi, til vositalaridan maqsadli foydalanish, mantiqiy izchillikni saqlashga undaydi (Hasanboyeva

Integratsiyalashgan darslarda o'quvchi o'qituvchi bergan topshiriqni nafaqat bajaradi, balki uni so'z orqali izohlaydi, fikrini ifoda etadi, bu esa uning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantiradi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, xususan, "Loyiha asosida o'qitish" (project-based learning) metodini qo'llash orqali o'quvchilarda bir vaqtning o'zida til va texnik tafakkur shakllanadi. Masalan, o'quvchi "Mening sevimli kasbim" mavzusida kichik loyiha tayyorlar ekan, matn yozadi, uni og'zaki taqdim etadi va shu bilan birga kasbga oid buyumni yasaydi. Bu esa integratsiya natijasida yuzaga keladigan **til va amaliy harakat uyg'unligining** aniq namunasidir (Yuldasheva, 2019).

Ona tili va texnologiya darslarining o'zaro uyg'unligi o'quvchining dunyoqarashi, mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvini kuchaytiradi. Ta'lim jarayonida bunday integratsiya o'qituvchidan yangi metodik tafakkur, fanlararo bog'lanishlarni tahlil qilish va amaliyotda qo'llay olish ko'nikmasini talab etadi. Bunda o'qituvchi o'quvchining individual xususiyatlarini inobatga olib, har bir faoliyatni nutqiy va amaliy jihatdan uyg'unlashtirgan holatda tashkil etadi.

Boshlang'ich ta'limda integratsiya jarayonining psixologik va pedagogik asoslari shundan iboratki, bu yoshdagi bolalarda idrok, tasavvur va tafakkur o'yin va harakat bilan uyg'un holda shakllanadi. Shu bois ona tili darsidagi til elementlarini amaliy mashg'ulotlar bilan bog'lash ularning miyaning harakatli, eslab qoluvchi markazlarini faollashtiradi. Shu tarzda o'quvchi so'z orqali fikrni ifoda etish bilan birga uni amaliy tajribada mustahkamlaydi.

Integratsiyalashgan darslar o'quvchilarning o'qishga bo'lgan motivatsiyasini oshiradi, darsni zerikarli nazariy mashg'ulotdan ijodiy va amaliy faoliyatga aylantiradi. Bu jarayonda o'qituvchi o'quvchilarni mustaqil fikrlashga, kuzatishga, tahlil qilishga, xulosa chiqarishga o'rgatadi. Natijada o'quvchining nutqiy kompetensiyasi bilan bir qatorda ijodkorlik, mas'uliyat, muloqot madaniyati, jamoada ishlash ko'nikmalari ham shakllanadi (Abdullayeva, 2021).

Fanlararo integratsiyaning samaradorligi o'qituvchining darsni rejalashtirish, metodik materiallar tanlash, faoliyat turlarini to'g'ri uyg'unlashtira olishiga bog'liq. Masalan, darsda "Matn yaratish" topshirig'ini "Qo'l mehnati bilan modellashtirish" faoliyati bilan bog'lash o'quvchini ijodiy tahlilga undaydi. Bu integratsiya nafaqat o'quvchi nutqini rivojlantiradi, balki ularning tafakkur doirasini kengaytiradi, kasbga yo'naltiradi va amaliy tafakkurini mustahkamlaydi.

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinfda ona tili va texnologiya darslarini integratsiyalash o'quvchining shaxs sifatida har tomonlama rivojlanishini ta'minlaydi. Bu jarayon natijasida o'quvchi so'z va harakat, fikr va amaliyot uyg'unligiga erishadi, mustaqil

fikrlash, muloqot, ijodiy tafakkur hamda amaliy faoliyat ko'nikmalariga ega bo'ladi. Shu bois integratsion yondashuv boshlang'ich ta'limning asosiy rivojlanish yo'nalishlaridan biri sifatida qaralishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Jo'rayev, M. (2018). Boshlang'ich ta'limda integratsion yondashuv asoslari. – Toshkent: Fan.
2. Hasanboyeva, O. (2020). Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: O'qituvchi.
3. Yuldasheva, D. (2019). "Boshlang'ich sinfda fanlararo bog'lanish orqali ijodiy tafakkurni rivojlantirish". Ta'lim va fan jurnali, №5, b. 22–27.
4. Abdullayeva, M. (2021). Integratsion darslarning pedagogik samaradorligi. – Samarqand: SamDU nashriyoti.
5. Dewey, J. (1938). Experience and Education. – New York: Macmillan.
6. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. – Cambridge: Harvard University Press.